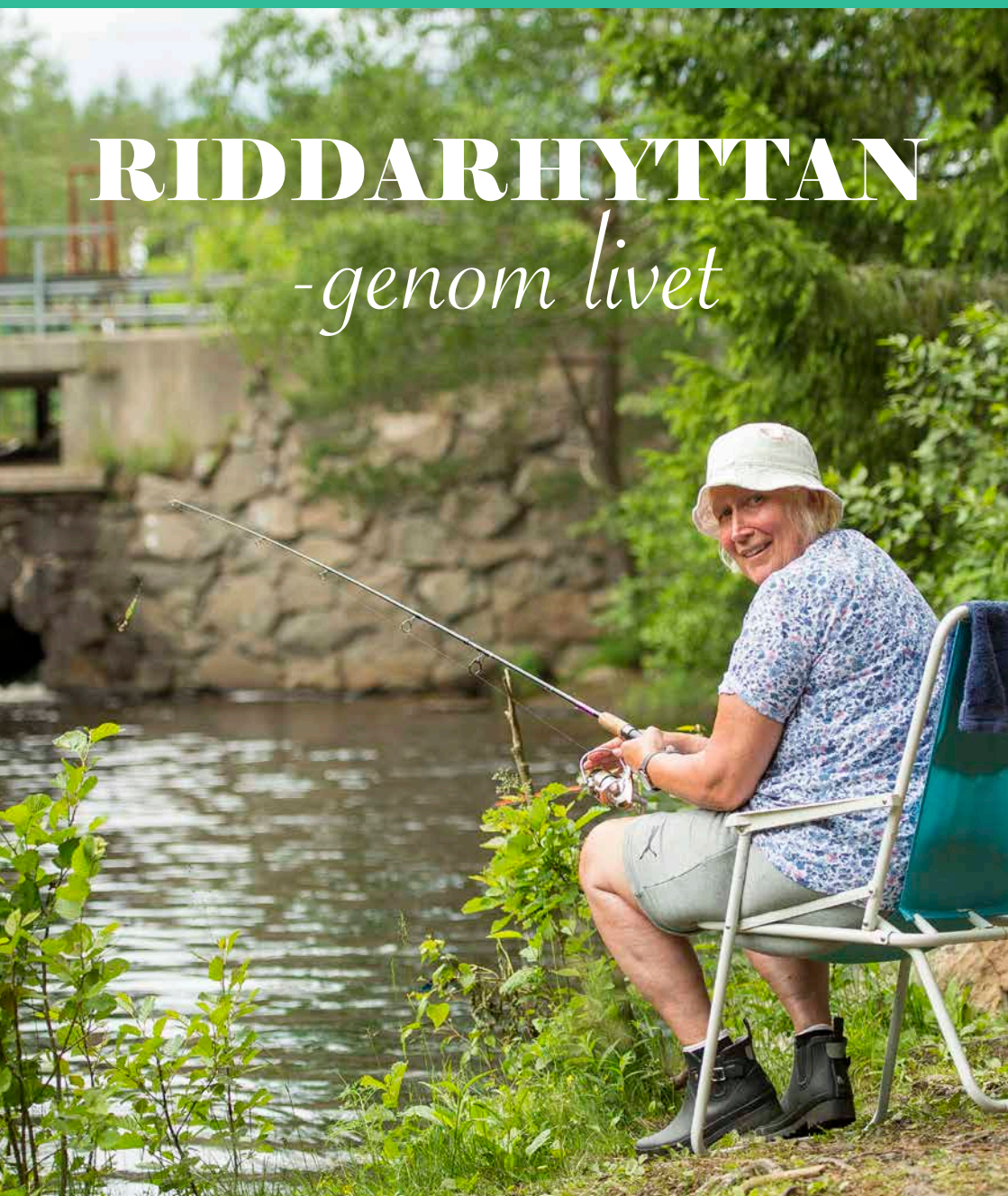

RIDDARHYTTAN

-genom livet

Lokalekonomisk analys i Riddarhyttan!

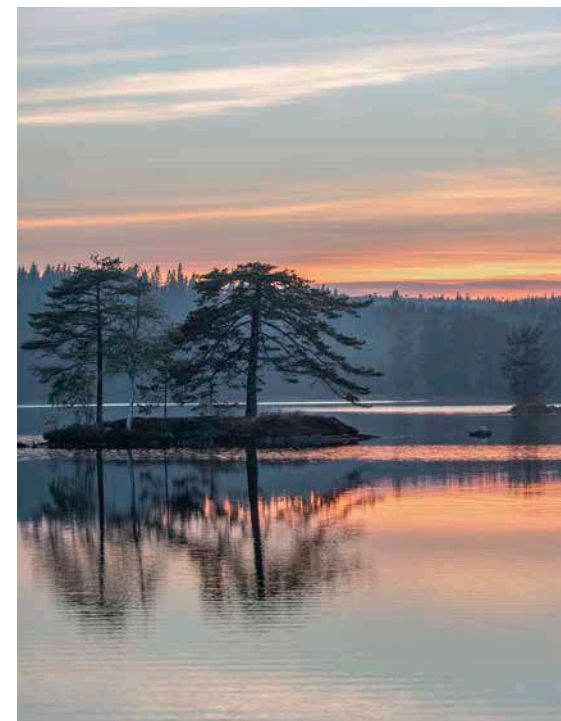
En lokalekonomisk analys (LEA) kan liknas vid en ekonomisk marknadsundersökning där lokalbefolkningen, med hjälp av statistik från SCB, kartlägger resurserna i sin bygd. Hur stor del av de lokala ekonomiska tillgångarna spenderas i bygden och hur stor del läcker ut? Genom en LEA ges en objektiv bild av läget, och en grund för framtida utvecklingsinsatser i området. T ex kan en LEA ligga till grund för upprättande av lokala och kommunala handlingsplaner.

En LEA belyser också utvecklingspotentialen i bygden och medvetna val som lokalbefolkningen kan göra för att upprätthålla och skapa lokal sysselsättning och tillväxt. LEA är en metod som använts i många byar runt om i Sverige och som lett till att matbutiker har räddats och ökat sin omsättning, att bagerier och frisersalonger startats, med mera.

Under hela LEA-processen har vi haft fokus på den lokala servicen.

Innehåll

- 2** Kort om LEA-processen
- 4** Inledning
- 6** Riddarhyttans historia
- 8** Service vi har idag
- 10** Företag på orten
- 11** Hur vi kommunicerar
- 12** Våra lokala resurser
- 13** Befolkningsutveckling
- 14** Så här försörjer vi oss
- 16** Så här säger Riddarhyttborna!
- 28** Sammanfattning
- 29** Vår vision - 2030

Inledning

Riddarhyttan - genom livet!

Riddarhyttan är en utpräglad bruksort, med en mycket lång tradition inom bergs- och skogsbruk. Många speciella naturformationer i bygden vittnar om den senaste istidens framfart. Riddarhyttan erbjuder idag en vacker natur, flertalet badplatser och fiskevatten samt möjligheter till ett aktivt friluftsliv. Bygden är idag även en kreativ mötesplats där kultur, tradition och nya idéer möts.

I Riddarhyttan finns en stolthet såväl över vår rika historia samt det engagemang och den utvecklingsvilja som präglar bygden. Detta har genom åren gett upphov till ett aktivt föreningsliv och flertalet lokala initiativ. Vi är många som värnar om vår bygd och vill bidra till att Riddarhyttan även fortsättningsvis skall vara en levande bygd som präglas av mångfald och där det finns förutsättningar för nyinflyttning och ett växande lokalt utbud.

Huvudsyftet med den här LEAn är att skapa kunskap om de lokala förutsättningarna i Riddarhyttan. Målgruppen är ortsbor, företagare, ideella föreningar, kommunala organ, politiker samt företag och familjer som vill flytta hit. I analysen har vi utgått från det geografiska området Riddarhyttan med omnejd – innefattande Övre och Nedre Källfallet i norr samt Forsen, Ställberget och Aronsberg i söder och i öster Bäcka, Bäcke-gruvan och Östra byarna. Vi har tagit hänsyn till tankar, idéer och visioner hos samtliga åldersgrupper i byn, och har därför valt att ge vår LEA namnet *Riddarhyttan genom livet*.

LEA-gruppen

Vi som ingick i arbetsgruppen heter: Therese Landolsi, Marléne Carlsson, Cecilia Axelsson, Henrik Backman, Anders Jakobsson och Mikaela Björklund.

Snabbfakta om LEA-området

Område: 5,7 inv/km²

Medelålder: 49,2 år

Området har 484 invånare; 252 män och 232 kvinnor.

Området har en negativ befolkningsutveckling. Under de senaste 10 åren har den minskat med 67 personer. (2010-2019)

Visste du att ... Bastnäsfältet i Riddarhyttan är en av världens mest mineralrika platser där det sedan 1600-talet brutits olika mineraler?

Anneli Ütz och Torsten Forsberg fiskar tillsammans i Hyttedammen. Anneli syns även på folderns framsida.

Riddarhyttans historia -

Spår av istid, bergsbruk och hemlighetsfulla riddare

Istiden för 9500 år sedan lämnade fantastiska formationer i Riddarhyttan. Det var här land och hav möttes. Spåren är intressanta i nutid då de berättar mycket.

Det är okänt vem riddaren var som gett byn sitt namn. Riddare kan även betyda ryttare så det kan ha varit någon som kom ridande och såg möjligheterna för trakten. Hyttan är Lienshyttan som var i bruk en bit in på 1900-talet.

Bergshantering har ägt rum i området sedan medeltiden, då här var gott om mineraler. Grubrbrytning samt järn- och kopparhantering präglade bygden i hundratals år. Utvinning av järn började vid Röda Jorden, Sveriges äldsta kända järnframställningsplats, redan 700 f.Kr.

Bastnäs är en av världens mest mineralrika platser, grundämnena cerium och lantan upptäcktes i prover från Bastnäs. Mineralerna var grunden till Riddarhyttans blomstring.

Rikedom i järn och koppar intresserade våra kungar. Gustav Vasa byggde bl.a. upp Kopparverket. Hans dotter ägde sedan hela Riddarhyttan och även Skinnskatteberg.

Det blev järnväg hit i slutet av 1800-talet. KURJ-banan drogs till Riddarhyttan och förband således området med Köping och Uttersberg, vilket bidrog till områdets utveckling.

Under första hälften av 1900-talet var Riddarhyttan en livlig by med ett flertal butiker och skola, sjukvård mm. Arbetarrörelsen och sammanhållningen har alltid varit stark. Den första kooperativa butiken byggdes av bruksarbetare i Aronsberg. Arbetare gick också samman och byggde Folkets park. Där var många uppträdanden och festligheter under åren. Idag bedrivs ingen sådan verksamhet i byggnaderna.

Då den sista gruvan lagt ner avfolkades byn snabbt då jobben försvann. Skolan lades sedermera ned och butikerna stängde.

Numera präglas byn av natur och kultur med ett flertal föreningar och teatergrupper. Turismen har varit viktig länge med en välbesökt camping, fiske i ett flertal sjöar och friluftsliv.

Allt som redan finns...

Det finns ett mycket stort utbud av verksamheter, tjänster och aktiviteter i Riddarhyttan. Riddarhyttan är inte så stort men det tillkommer ständigt nya objekt till denna lista... Saknar du något?

- Lanthandel - livsmedelsbutik som är post- och apoteksombud samt erbjuder tobaksförsäljning
- Allaktivitetshus med bibliotek
- Kommunal förskola
- Folkhögskola
- Studiecirklar
- Kommunal hemtjänst
- Stödboende
- HVB-hem
- Motionsspår/Vandringsleder
- Skidspår/Slalombacke/Skridskobana/ Ishockeyrink, gymnastiksal
- Lekplatser
- Fotbollsplaner
- Idrotts- och sportklubbar, motorcross samt jakttskytteklubbar
- Sevärigheter och besöksmål; Fiske, natur och flertalet kultur- och brukshistoriska besöksmål inom ramen för Ekomuseum Bergslagen
- Badplatser och fiskesjöar
- Camping med boende, bad, minigolf, kanotuthyrning, kiosk och servering
- Biodling
- Bymuseet i Skåla
- B&B - Bed and Breakfast
- Besöksnäringstjänster inom rekreation och utbildning med fokus på överlevnad, friluftsliv och jägarexamen
- Ridskola/Tävlingar
- Islandshästanläggning med ryttnar- och hästutbildning, turridding, ridläger, avel, träning samt tävlingar på både lokal och nationell nivå
- Massage
- Teater
- Teaterverksamheter
- Inspelningsstudios
- Bilverkstäder
- Bredband via fiber
- Vägsamfälligheter
- Flertalet föreningar med olika inriktningar - PRO, Hem & Skola, politiska lokalföreningar, Geocentrums vänner, Hembygds- och intresseförening, fiskevårdsförening, m.fl
- Obemannad bensinstation
- Återvinningstation
- Kollektivtrafik

"Förändringen är det enda som är konstant i Riddarhyttan."

- Maj-Britt Nergård, författare

Jonas Vildmark Bushcraftcenter drivs av Jonas och hans fru Therese. De flyttade till Riddarhyttan 2016.

Visste du att...
Redan 700 f.Kr. så arbetades det med järnframställning i Riddarhyttan?

Arbetsplatser i bygden...

I Riddarhyttan är det vanligt med småföretag utan anställda, 2020 fanns totalt 58 registrerade företag med säte i Riddarhyttan. Av dessa är de flesta enskilda firmor utan anställda. Alla företag är inte aktiva.

Vad gäller kommunala arbetsplatser har Skinnskattebergs kommun anställda på förskolan i Riddarhyttan samt inom hemtjänsten.

Exempel på företag och arbetsplatser i bygden

- Bergslagens Mattleasing
- Riddarhyttans Arbetarteater (RAT)
- Serigmo Care Responsgruppen
- Handlar'n
- Liens Camping
- Östmarks Bildemontering & Service
- Forsen Islandshästar, Fors Gård
- Adminius Redovisning och administration
- Jonas Vildmark Bushcraftcenter
- Kulturresevatets folkhögskola
- Allaktivitetshuset Riddarhyttan
- Obako
- Riddarhyttans Stål & Trä
- Scanglas
- Teatermaskinen

...och hur vi kommunicerar!

Hur delger Riddarhytteborna varandra information om vad som händer i byn?

Förutom personliga möten är följande kommunikationskanaler välanvända i Riddarhyttan:

- Facebook-grupperna RIDDARHYTTAN och Grannsamverkan Riddarhyttan
- Riddarhyttan.nu
- Föreningars websidor, Facebook-sidor och nyhetsbrev
- Kommunens tidskrift O222:an med månatlig utgivning
- Anslagstavlor - återfinns på campingen, i Källfallet, utanför och inne på Handlar'n samt i Bäcka
- Kommunens webbplats Fokus Skinnskatteberg
- Sommarkalendarium (senast utgivet 2019)

Vilka mötesplatser kan byn erbjuda?

- Allaktivitetshuset
- Handlar'n
- Liens Camping
- Kulturresevatets folkhögskola
- Teatermaskinen
- Gymnastiksal
- Hästparken - lekpark
- Naturen - Skila, Röda jorden, sjöar & tjärnar etc.

Visste du att...
Liens Camping har ca 16 000 campingnätter per år?

Ovanstående platser erbjuder möjlighet att mötas spontant, hålla allmänna möten, privata fester, föreningsverksamhet, studiecirklar etc.

Våra lokala resurser

Naturresurser

I Riddarhyttan med omnejd finns många numera nedlagda gruvor som med jämna mellanrum prospekteras för att se om det är lönsamt att återuppta brytning av olika mineraler.

Största delen av skogen brukas, vilket förändrar naturen drastiskt just när avverkning har skett. I och med att bygden har en huvudsaklig markägare, innebär detta en väl utvecklad infrastruktur ämnad för skogsbruket.

Naturen är lättillgänglig med många sandstigar och få vattensjuka marker. Utbudet av bär och svamp är rikt och många möjligheter till bad, fiske, ridning och paddling ges.

Föreningsrepresentanter, företagare och eldsjälur från området har bidragit med kunskap på flera träffar 2020 och 2021.

Energi och VA

I centrala Riddarhyttan finns kommunalt vatten och avlopp, i andra delar av bygden enskilda lösningar. Moränsjön Lien används för kommunalt vatten.

88 % av de bebodda fastigheterna är småhus och vanligast är att man värmer fastigheten med pellets- eller vedeldning. Några vindkraftverk finns ännu inte i bygden, men vindparker planeras för närvarande i närliggande områden.

Befolkningsutveckling

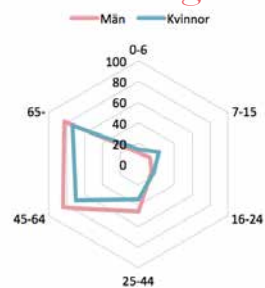
2019 var 484 personer folkbokförda i Riddarhyttan med omnejd. Antalet personer som regelbundet bor och vistas i Riddarhyttan är dock högre då det i bygden finns ett stort antal fritidsboenden samt en välbesökt camping.

Medelåldern i Riddarhyttan är 49,2 år (2020), vilket är högre än kommunen som helhet där medelåldern är 46,5 år.

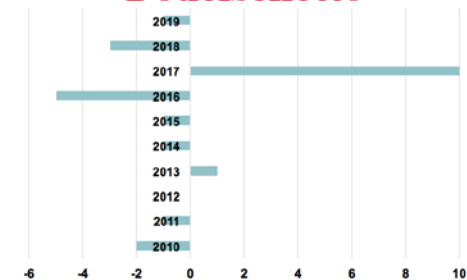
2010-2019 minskade befolkningen med 67 personer, där den största delen av minskningen bestod av utflyttning. Befolkningsförändringen under denna 10-årsperiod följer dock ingen tydlig trend - antalet inflyttade överstiger

antalet utflyttade vid flera tillfällen. Detta torde kunna förklaras genom de nyanlända som bor i bygden men även in- och utflyttning av aktiva inom den teaterverksamhet som bedrivs i Riddarhyttan. Inflyttningarna på senare tid är störst i åldersgruppen 0-16, 45-54 och 55-64. Gruppen 65+ har störst representation i byn till antalet, men totalt 93 personer var yngre än 25 år vid 2019 års utgång.

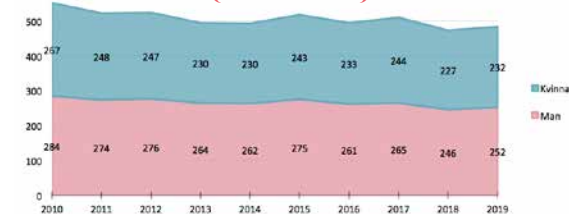
Befolkning 2019

Födelsenetto

Befolkningsutveckling under 10 år (2010-2019)

SCB

Så här försörjer vi oss

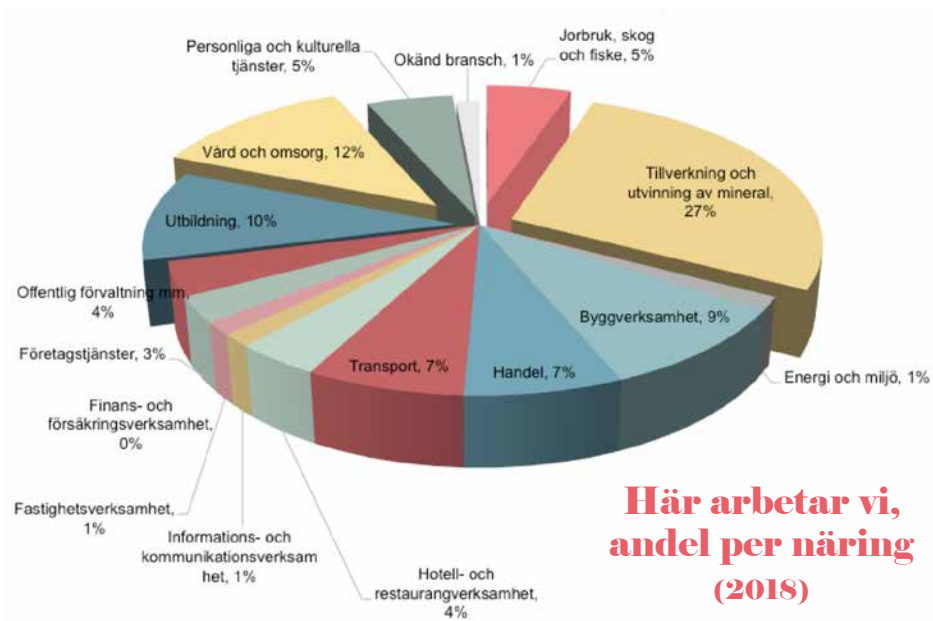
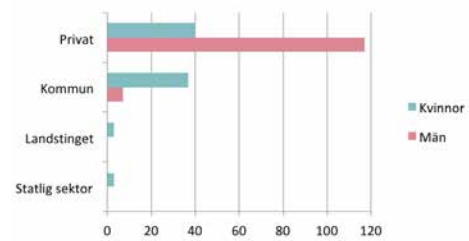

Skogs- och gruvnäringen har haft en dominerande ställning i Riddarhyttan under lång tid. 1979 stängdes den sista gruvan, Bäckegruvan, och även skogsnäringen har minskat sin närvaro i bygden.

Var arbetar vi?

2018 förvärsarbetade 208 personer med bostad i området. Endast 15% av invånarna bor och arbetar i Riddarhyttan. Vanligast är att man arbetspendlar till andra ställen i Skinnskattebergs kommun eller till Fagersta och Lindesberg.

Andel förvärsarbetande per sektor

Här arbetar vi, andel per näring (2018)

Inkomster och utgifter

Medelinkomsten av tjänst var 261 tkr per person (2018). Medianinkomsten, som används för att mäta köpkraften, var 237 tkr per hushåll motsvarande år.

Utbildningsnivå

Utbildningsnivån i Riddarhyttan skiljer sig inte nämnvärt från motsvarande nivå i hela Skinnskattebergs kommun. I Riddarhyttan finns något fler med gymnasial examen som högsta utbildningsnivå jämfört med hela kommunen samt något färre med eftergymnasial examen som högsta utbildningsnivå.

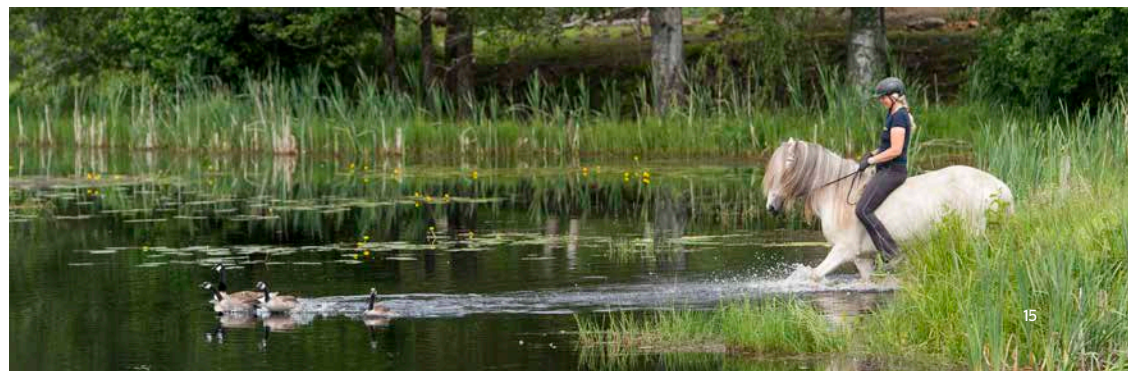
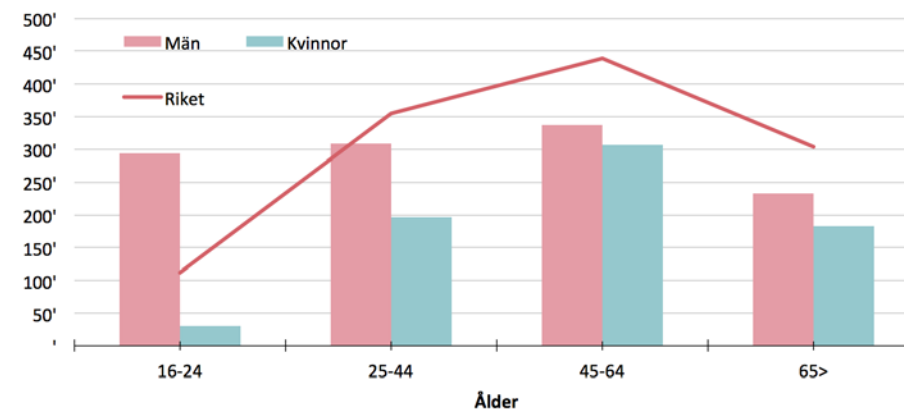
Företagande

I Riddarhyttan är det idag vanligt med småföretag utan anställda, totalt finns 58 företag i bygden (2020). Företag med anställda var 12 st 2018. Dessutom har Skinnskattebergs kommun anställda på förskolan i Riddarhyttan samt inom hemtjänsten.

Värt att notera

Statistiken visar att män väljer att börja arbeta tidigt och då främst i privat sektor. Kvinnors lägre inkomst i unga år kan tyda på att de i högre grad satsar på eftergymnasiala studier.

Sammanräknad förvärsinkomst 2018

Så här säger Riddarhyttteborna!

Fokus i denna LEA har varit att undersöka olika målgruppers syn på servicebegreppet. Hur upplevs byn idag av invånare i olika åldrar? Vad uppskattas respektive saknas? Hur ser visionen för framtiden ut?

Grunden för detta arbete har varit en digital marknadsundersökning, där respondenterna bor eller har fritidshus i Riddarhyttan med omnejd. Syftet med undersökningen var att kartlägga vilka idéer och möjligheter som finns gällande utbudet i Riddarhyttan. Målsmän tillfrågades kring att intervjua barn i hushållet och fylla i enkäten även för dem. Målsättningen var att få en så bred representation som möjligt i enkäten, för att kunna förmedla en representativ nulägesbild av Riddarhyttan genom livet.

Undersökningen, som var aktiv december 2020-januari 2021, besvarades av sammanlagt 76 personer. Drygt hälften av respondenterna var i åldern 45-54 samt 55-64, medan en fjärdedel var 65-80 år. 5% av respondenterna utgjordes av barn

och ungdomar, medan åldersgrupperna 25-34 samt 35-44 utgjorde 14% av underlaget. Vad gäller sysselsättning uppgav 63% av respondenterna att de var yrkesarbetande, följt av 25% som var pensionärer. Övriga var studerande eller hade annan sysselsättning.

I Vad är bra med att bo i Riddarhyttan med omnejd?

Som svar på denna fråga återkom ofta värden som närhet till natur, historia och kultur. I Riddarhyttan bor man för lugnets skull samt för att omgivningarna erbjuder möjlighet att njuta av naturen i form av svampskogar, bärplockning, skidåkning, jakt, fina promenadstråk och skogsstigar lämpliga för cykling och vandring, fiskesjöar och badplatser. Respondenterna uppskattade lugnet i

byn och den goda gemenskapen över generationsgränserna. Att byn är barnvänlig med lekparker och närhet till kompisar uppgavs som tryggt. Andra fördelar som återkom var att det är billigt att bo/köpa hus i bygden. Det geografiska läget med närhet till flera mindre städer och några större angavs också som positivt. Utbudet med ett aktivt föreningsliv drivet av ideella krafter och tillgången till lanthandel var också något flera respondenter lyfte fram.

”Lugnt och trivsamt. Fantastiskt med så många engagerade ideella krafter inom så många områden. Stark känsla av gemenskap om man önskar delta.”

”Närheten till naturen, en lugn uppväxtmiljö, föreningslivet, alla känner alla och man umgås över generationsgränserna.”

”Närheten till naturen, sjöarna och skogen. Det finns mycket att njuta av alla årstider såsom svamp- och bärplockning, vandring, bad, fiske, skidåkning både på längden och tvären och naturligtvis den friska luften och inte att förglömma tystnaden och det rika djur- och fågellivet.”

Visste du att...

Källfallet, där mormor Li bor, var en egen tätort fram till 1975. Sen växte den ihop med Riddarhyttan.

Manda 10 år & Nike 5 år

2 Känner du någon/några som skulle vilja bo i Riddarhyttan med omnejd men inte kan? Varför i så fall?

Det som står i vägen för att bosätta sig bygden är enligt respondenterna främst avsaknad av arbete, skola och kommunikationer. För den som inte har tillgång till körkort och bil är det svårt att ta sig till jobb, högre studier och service - bussförbindelser saknas i stort sett. Att det saknas arbetstillfällen i byn utgör naturligtvis också ett hinder. Liten tillgång till hyresrätter och boenden generellt försvårar också inflyttningen till bygden. Flera respondenter uppger även att avsaknad av grundskola i byn utgör ett hinder.

3 Du som är uppvuxen i Riddarhyttan med omnejd, skulle du vilja bo kvar här, alternativt flytta tillbaka? Varför, varför inte?

En av Riddarhyttans eldsjälar, Ulla Fredriksson, har varit mycket aktiv i föreningslivet under många år.

Här anger flera av respondenterna att de flyttat tillbaka till bygden/gärna bor kvar tack vare tryggheten, lugnet och närheten till naturen samt att det är billigt att bo/köpa hus i bygden. Dock saknar man initiativ och tillgång till grundläggande service såsom kommunikationer. De som flyttat från Riddarhyttan uppger att de gjort detta pga avsaknad av skola, service och jobb. Dessa faktorer står också i vägen när fritidshusinnehavare i bygden överväger att flytta till Riddarhyttan permanent.

”När jag var liten fanns bio, fotboll, schack, teater, gympa etc. Nu är jag osäker vad som finns men det måste finnas fritidsaktiviteter för barn, vuxna och pensionärer.”

”Har flyttat tillbaka efter en utflykt på några år och trivs otroligt bra och vill i nuläget aldrig flytta igen.”

”Svårt att flytta tillbaka när skolan inte längre finns. Hela byn har förfallit och ser ovärdad ut. Vart har stoltheten tagit vägen? Byn behöver ett ordentligt lyft och jobbmöjligheter.”

”Ja, jag vill bo kvar så länge jag har förmåga att kunna transportera mig med egen bil eftersom det saknas bra kommunikationer.”

”Jag är en sån som flyttat tillbaka men inte funnit riktig ro med det förrän efter pensioneringen. Behövde puls när jag var yngre.”

”Jag vill bo kvar här för alltid och aldrig lämna Riddarhyttan.”

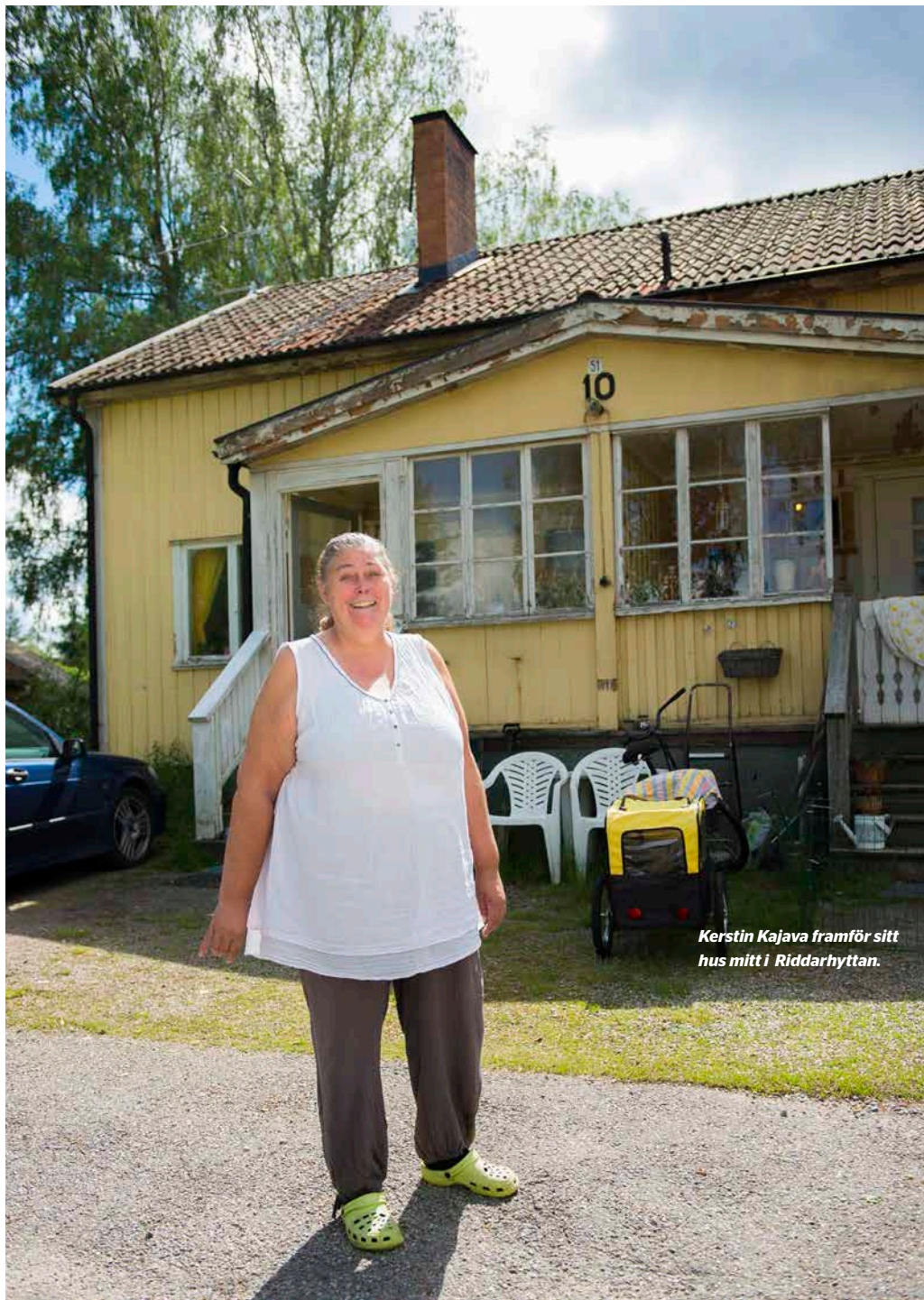
4 Hur skulle du vilja ha ditt boende? Hyra, köpa bostadsrätt, köpa befintligt småhus, bygga nytt småhus eller annat?

Majoriteten av respondenterna uppger idag att man föredrar att äga sitt småhus, men behovet av hyreslägenheter samt möjligheten att hyra hus är tydlig. Några respondenter lyfter även fram behovet av ett seniorboende med viss service.

”När tiden kommer så önskar jag att det finns en lagom stort +65 boende som är handikappanpassat och modernt med gemensamhetsutrymmen för de äldre i byn med omnejd. Med hemtjänst och tillgång till hemsjukvård och fina utomhusaltaner.”

”Vi har många fina sjöar. Vi skulle kunna locka hit fler människor till fritids- och eller permanentboende om någon fler sjö kunde få fritidshusområde. Även fritidsboende ger fler som nyttjar byns affärer och andra serviceinrättningar.”

”Bygg garage för bilar, båtar och husvagnar/ husbilar på lämplig plats som kan hyras ut till privatpersoner. Nu när Svenska Lagerhus är sålt så finns ingen plats att hyra in sig på. Kanske en driftsform som gynnar invånare och kan skapa något arbetstillfälle.”

Kerstin Kajava framför sitt hus mitt i Riddarhyttan.

5 Vad saknar du mest som du skulle kunna göra i Riddarhyttan med omnejd om det fanns möjlighet?

Återkommande svar på denna fråga är att det behöver finnas aktiviteter för såväl barn som ungdomar och vuxna. Aktiviteterna får gärna vara generationsöverskridande. Behovet av samlingsplatser är tydligt – såväl lokaler att låna och hyra som tillgång till en restaurang och ett bageri/café. Man önskar även att gymnastiksalen och Folkets park öppnar upp för allmänheten. Att tillgång till skola, fritids och fritidsgård efterfrågas är tydligt. Flera respondenter uppger också att de saknar bion som fanns förr i byn. När det gäller infrastruktur finns ett önskemål om bättre cykelvägar till och från byn, för att knyta samman Riddarhyttan med närliggande orter.

”Skulle vilja gå till lokala snabbmatstället och beställa en fredagspizza. Gå ut och ta en öl och träffa folk på krogen. Boka in mig på ett gym eller simma i en simhall. Gå till en frisör.”

”Yoga eller andra aktiviteter/gymnastik för medelålders vuxna.”

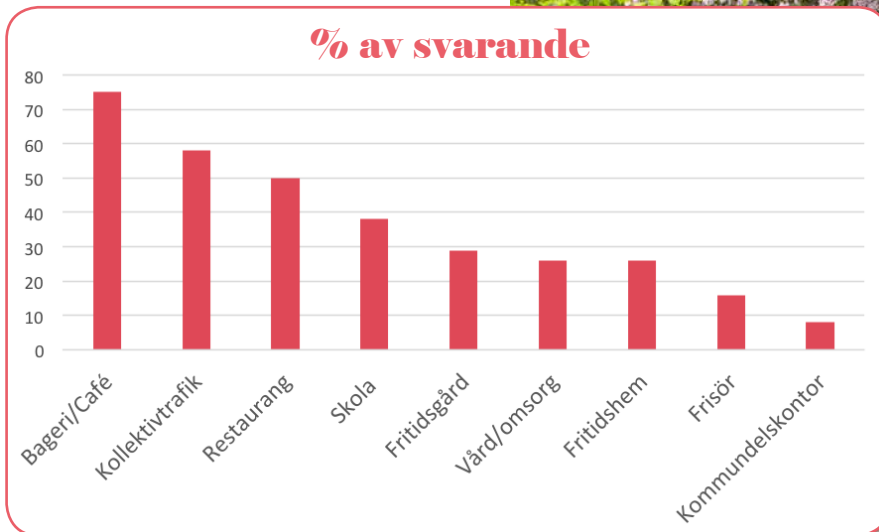
”Lite mera lekredskap för äldre barn i Hästparken.”

”Saknar en allmän vattenkran där fritidshusägare och andra besökare kan hämta vatten.”

6 Finns det någon service du idag saknar i Riddarhyttan med omnejd?

Här har vi valt att presentera respondenternas svar med hjälp av ett diagram. Diagrammets staplar visar hur många procent som saknade en viss service. Diagrammet visar de alternativ som fick flest svar.

Birger Ögren är nu inne på sitt 13:e år som Riddarhyttabo.

7 Till vilka orter skulle du vilja kunna ta dig utan egen bil för att utföra dina fritidssysselsättningar, studera och arbeta?

När det gäller möjligheten att utföra fritidsaktiviteter är det tydligt att Skinnskatteberg, Fagersta och Lindesberg står högst på listan. Även Köping, Västerås och Örebro förekommer ofta som svar.

Vad gäller studier är Fagersta, Örebro, Köping och Västerås i topp. Det efterfrågas även möjlighet att kunna ta sig till Skinnskatteberg kvällstid för att närvara i en studiecirkel samt bättre kommunikationer till Kulturresevatets folkhögskola.

Även för arbete efterfrågas bra kommunikationer till samtliga närliggande städer som nämns ovan, men även Ludvika, Ljusnarsberg, Kopparberg, Norberg, Avesta och Stockholm återfinns här bland svarsalternativen.

”Vi behöver en fungerande kollektivtrafik som knyter ihop Riddarhyttan med angränsande städer och län.”

8 Vad tycker du som barn/ungdom att det ska finnas i närheten av där du bor?

För såväl barn som ungdomar uppges närheten till kompisar vara allra viktigast. Man önskar också en fritidsgård och lekpark att kunna samlas vid, men lyfter även fram andra samlingsplatser som skridskobana, museum, badhus, restaurang, café, bageri och biograf. Tillgång till fritidsaktiviteter i form av större sportutbud, teater- och dansskola önskades också. Flera barn nämner också betydelsen av en förskola och skola i byn. För ungdomarna var det extra tydligt att väl fungerande bussförbindelser med närliggande orter saknas.

Haxhiu Franz har inga problem att klättra upp i lekparkens högsta torn.

9 Vad tycker du som vuxen att det ska finnas för våra barn och ungdomar i närheten av boendet?

När gruppen vuxna tillfrågas kring vad de önskar för byns barn och ungdomar är det tydligt att tillgång till mötesplatser behövs; idrottshall, fritidsgård och fler fritidsaktiviteter inom sport och kultur året om – kanske i samverkan med befintligt föreningsliv och näringsliv. En lekpark med lekredskap för alla åldrar efterfrågas också. Att gymnastiksalen skulle öppna upp igen med idrottsaktiviteter, isbana, renoverad fotbollsplan och friidrottsanläggning är också ett önskemål. Man värderar även närvaro av förskola, skola och fritids högt. Behovet av en fungerande infrastruktur i form av bra bussförbindelser (anpassade efter gymnasiernas schema) samt säkra cykelvägar var också tydligt.

”Öppna upp skola och gymnastikhall med olika aktiviteter för alla åldrar”

”Det finns väldigt många möjligheter att vara delaktig i byn, inte minst med Allaktivitetshuset. Önskar att skolan också skulle vara tillgänglig för föreningar där alla åldrar kunde ha gemensamma aktiviteter. Folkets Hus och Park var ytterligare en fantastisk plats för olika verksamheter för alla åldrar.”

10

Känner du att du är viktig för trivseln i bygden? Om inte, vad kan vi tillsammans göra för att alla ska känna sig delaktiga?

Det är tydligt genom respondenternas svar att för den som vill vara delaktig i byns gemenskap finns flera sätt att engagera sig – inte minst genom det aktiva föreningslivet. Genom gemenskap med grannar och boende i byn känner man sig trygg och delaktig. Bymöten lyfts av flera respondenter fram som ett viktigt forum för utbyte av information och idéer kring bygden och dessa önskar man genomföra mer frekvent. Fler gemensamma arrangemang såsom by-fester, marknad, skidtävling, körstämma och loppis efterfrågas. Däremot saknas naturliga mötesplatser.

”Ja vi alla är viktiga och bör på något sätt delta. Någon form av ”Riddarhyttandag” där människor kan träffas och umgås.”

”Gemensamma aktiviteter - fortsatt midsommarfirande, konserter och teaterföreställningar i Allaktivitetshuset.”

”Arrangera KURJ-motionslopp från Köping till Riddarhyttan en helg på våren med aktiviteter efter vägen.”

”En förening med betande djur som man kan sköta och hålla landskapet öppet (gäller övre Källfallet).”

Aishe Franz har gungan alldeles för sig själv.

11

Har du några ytterligare idéer eller tankar du vill dela med dig av?

”Skapa ett servicekontor för sådant som rör bygden i allmänhet, kan gälla information men även hjälp med papper till ansökningar/ myndigheter med mera.”

”Fler mötesplatser för vuxna och barn.”

”Tycker det är konstigt att det är 50 km genom byn och 40km på 68:an. Möjlighet till farthinder vid lekparken på Centralvägen?”

”Att få ut information om vad som finns här i Riddarhyttan såsom föreningar, företag och annat.”

”Riddarhyttan är en underbar plats fylld av kulturhistoria, fina människor och bra initiativ vad gäller inkludering, kultur och samarbete.”

”Saknar julgranen vid affären och vid infarten från Lindesberg.”

”Aktiviteter i Folkets park.”

”Jag tycker att det är viktigt att värna om och förvalta bygdens fantastiska natur på ett hållbart vis. Bra jobbat! Bybornas engagemang inspirerar!”

Sammanfattning

I Riddarhyttan finns en stark entreprenörsanda med många engagerade privatpersoner och aktiva föreningar. Kulturhistoria och aktiviteter i den fantastiska naturen är en del av vardagen. Detta skapar en gemenskap med livskvalitet och trygghet för boende såväl som för besökare och framtida invånare.

Det geografiska läget är egentligen mycket bra men kombinationen av att Riddarhyttan ligger i en av Sveriges minsta kommuner (sett till antalet invånare) och nära flera länsgränser gör att man är beroende av bil då allmänna kommunikationer i det närmaste är obefintliga. Även till centralorten Skinnskatteberg med kommunkontor, tågstation, vårdcentral, mataffärer med mera, är det svårt att transportera sig utan egen bil.

De bostäder som finns idag begränsar möjligheterna för Riddarhyttan att vara attraktivt för barnfamiljer. Inga nya villaområden eller hyreshus har byggts på 30 år. Barnantalet har ökat och minskat med stora variationer på senare år och därmed har det varit svårt att skapa meningsfulla aktiviteter med kontinuitet för barnen. Befolkningen blir äldre, men inget äldreboende finns att flytta till och det lämnas då inte plats för nya familjer.

Idag går det inte på ett enkelt sätt att ta sig till ett universitet eller högskola, trots att det finns flera inom ett pendelavstånd av en timme med bil eller buss om det fanns. De som studerar flyttar och arbetsmöjligheterna i kommunen är små, vilket gör att möjligheterna att flytta tillbaka till orten är små efter avslutade studier. Statistik visar att det är vanligt att yngre män börjar arbeta tidigare istället för att studera och därmed blir kvar på orten.

Som liten kommun finns svårigheter med kompetensförsörjningen. Boendesituationen i kombination med nära nog obefintliga kommunikationer står i vägen för nyinflyttning.

De senaste månaderna (slutet av 2020 och början av 2021) har vi fått en stark efterfrågan på boenden och därmed även höjda fastighetspriser, vilket är positivt och visar på behovet av att utveckla bygden.

Vår framtid och vision - 2030

Vad vi vill och hur vi ska komma dit...

Dessa visionära "Att-satser" är sammanställda med underlag från den marknadsundersökning som genomfördes 2020- 2021 samt från projekt Servicelyftets marknadsundersökning 2019. Sammanlagt har drygt 200 svar inkommit.

Vi vill verka för...

- att bibehålla den starka entreprenörsandan med fler företag samt engagerade privatpersoner i aktiva föreningar och på så sätt erbjuda en stark gemenskap och meningsfull fritid för alla.
- att erbjuda fler allmänna kommunikationer till Skinnskatteberg och närliggande orter utanför länsgränserna.
- att vi har ett äldreboende samt att nybyggnation av enfamiljshus och flerfamiljshus inleds för att få en rörlighet på bostadsmarknaden och ge större möjlighet för fler utifrån att flytta hit.
- att ge möjlighet till studerande att bo här och pendla till universitet och högskola och möjliggöra för samma grupp att bosätta sig här efter avslutade studier för att höja kompetensnivån.
- att vi förhoppningsvis får en frisör och fotvård som, då efterfrågan är stor, vill öppna verksamhet här.
- att vi har en levande skolbyggnad och gymnastiksal med fritids och fritidshem utöver förskola.
- att kommunen etablerar ett kommundelskontor i Riddarhyttan, för att öka sin närvaro i bygden.
- att vi har fler mötesplatser i byn, till exempel ett konditori och en restaurang.
- att det finns ett lokalt forum för ökad dialog och handlingskraft invånare, föreningsliv och näringsliv emellan.

Foldern har tagits fram genom initiativ från Riddarhytteborna och är en del av av projekt ServiceLyftet.
Den Lokalekonomiska analysen är gjord i process, ledd av Coompanion Mälardalen.

Foto: Hans Åke Karlsson, Juno Atak och Emil Atak
Grafisk form: Emil Atak, Coompanion Mälardalen

facebook.com/riddarhyttan

COMPANION
KOOPERATIV UTVECKLING

Kulturresevatets
Folkhögskola

ServiceLyftet

I SAMARBETE MED

Europeiska jordbruksveten för
landbruksvetenskap, Europe
veten för jordbruksveten